

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETMÉNYEK.
Előzetes pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmentelen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetes díj:
Helyben kézhez hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre ... 10 ft — kr
Félévre ... 5 ft —
Negyedévre ... 2 ft 50
Egy óra ... 1 ft —

Hirdetési díj:
Öt-hasábsorospetitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Külttér 4 hasábsor petitsorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Kedd, január 27.

18. szám

Mezőgazdaság és vízi építkezések.

(M. P.) Az utóbbi évek eseményei a mezőgazdaság figyelmét fokozott mértékben terelték a talajjavítás ügyére. Tudomány és gyakorlat karöltve fáradozik a módokat, miként lehetne a földet jobboldalmazóbbá s az által a fokozott igényeknek megfelelőbbé tenni. Az így felvetett kérdések közt aztán a vízi-ügy kezdett legnagyobb szerepet játszani.

A víz ugyanis a mezőgazdaságra nézve az két éli fegyver, mely míg egy részről áldásos lehet a tenyésztésre, másrészt, ha nagy mennyiségben jelentkezik, növényzetünk, alkotásaink szétrombolását eredményezi. A tudomány törekvése tehát oda irányul, hogy miként lehet hiányzó esetben a vízből annyit nyerni, mely növényzetünk felvidítéséhez szükséges, másrészt a nagy mennyiségben jelentkező, lapályos területeinket elborító víz ellen, hogyan lehetne védekezni, gátakat és csatornákat a legelőrevezetőbb módon alkalmazni? A tudomány mind erre nézve megadta ugyan az utasítást, de a gyakorlatban mind eme törekvések igen csekély előnyt nyújtottak s a vízi építkezésekbe fektetett tőkék, nem egészen célszerűleg elhelyezett vagyonnak bizonyultak. Azt tapasztalták első sorban is, hogy a hirtelen és tömegesen jelentkező víz ellen a védgátak nem nyújtanak elég biztosítékot. Legújabbra kezednek annak nyomára jönni, hogy egyes vízenyős vidéken miért gyakoribbak most a vízáradások és elöntések, mint voltak akkor, midőn a föld még nem miveltetett oly alaposan, mint most s miért okoznak ezek nagyobb károkat jelenleg. A felelet igen egyszerű — a gazdalkodás primitív korában a vízáradás nem rombol szét annyi befektetést.

A jelen kor tevékenysége leginkább arra törekszik, hogy védgátak építése, partszabályozás és nagyobb folyamok átmetszése által akadályoztasék meg a vízáradás. Holott mind e munkálatok szorosan nem tartoznak a mezőgazdasági

vizügyhöz. Utóbbi körbe inkább a kisebb folyamok szabályozása, erre külön képzett kulturtechnok által, egy egységes terv szerint való keresztülvittele tartozik. Meg kell azonban vallani, hogy hazánkban e tekintetben a kívánalmaknak elég nem tétetik s ha itt-ott doloznak is ebben az értelemben, a mezőgazdasági érdekek még nem részesülnek kellő méltánylásban.

Ezektől eltekintve, a mezőgazdasági érdekeket szem előtt tartó kulturtechnika főfeladata abban állana, hogy a művelésre alkalmas földről a felesleges vízmennyiséget eltávolítsa, legyen az által nagyobb, összefüggő, vagy csak kisebb, elszigetelt terület is elborítva. A mezőgazdasági vízügyet legújabbban mindenütt ezen irányban látjuk működni. Az alagsóvezés alkalmazásba vétele ma már Európában szinte szokásos s ezen új irányu haladás millió és millió hektár területet mentett meg az elposványodástól. S ha hozzávesszük, hogy az alagsóvezés nemcsak az állóvizek eltávolítását, hanem a talajszellőztetését is eredményezi, a módszer előnyeit, dacára tekintélyes befektetési költségeinek, elismerni kell. — Nos hát, miért nem üzik e módszert nálunk is, vagyis miért nem kezdeményezik, mert a mi e tekintetben eddigelé történt, az még kezdeményezésnek sem nevezhető.

Manapság, parlamentben és azonkívül, az agrár kérdés dominál. Különbözőbbnél különbözőbb javaslatokat hallunk a földművelők helyzete javítására; de mindezek közt egy hangot sem arról, hogy az alagsóvezés kultiválása által javítsunk a helyzetet. Pedig alig tévedünk, ha azt állítjuk, hogy ezen ügy felkarolása többet használna, mint e tekintetben hallott javaslatok összessége. Persze ez nagy előkészületeket igényel. A szükséges pénz előteremtése. Ezen egyesületek által lehetne segíteni. Jó szakérők alkalmazása főfeladat és mivel e tekintetben igen gyéren vagyunk, kizárólag e szakra kellene képezni mérnököket.

A vízár elleni övrendszabályok al-

kalmazása, a talajjavítás törekvéseinek csak egyik részét képezi. Ennek kiegészítő része a már létező vizek lecsapolása és végre a víznek oda vezetése, hol az nincs, s hol arra szükség van. A mezőgazdasági vízügyet tehát a jelzett három irányban kell haladni, ha azt akarjuk, hogy ezútra vezessen s hogy mezőgazdaságunk helyzetét javítani legyen hivatva.

Már a legrégebbi korban is foglalkoztak e en eszmével, sőt azt igen tekintélyes mérvben realizáltak is; a régi időkben ránk maradt építési maradványok bizonyítják, hogy mi jelenleg a tekintetben hátrább vagyunk; a művelt államokban kivétel nélkül napirónda van e kérdés, kötelességünk tehát nekünk is ráfordítani figyelmünket s feszített erővel azon igyekezni, hogy a mulasztást, a menyire lehet pótoljuk.

Országgyűlés.

Budapest, január 26.

A képviselőház ma kezdte meg a vallás és közoktatási költségvetés részletes tárgyalását, mely aránylag elég gyorsan haladt. A tankurületi főigazgatóra szánt költségeknél Győrffy Gyula szóba hozta az erdei kath. statusgyűlés sérelmét, hogy t. i. az általa fenntartott iskolákban tankurületi főigazgatók hivatalból elnökölnek, mire Trefort miniszter röviden, de egészen határozottan kifejtette a törvényben nyugvó álláspontját e kérdésben. Hasonlóan érdekes választ adott a miniszter Komlóssy Ferencnek, a ki a budapesti egyetem kath. alapját ki akarta vonni a törvényhozás rendelkezése alól. Az egyes felszólalások közül kivált Sza thmáry György beszéde, melyben melegen emlékezett meg a kormányuk az állami realiskolák körül kifejtett gondoskodásáról s hosszabban méltatta a realiskolák jelentőségét hazai művelődésünkben, s hangsúlyozta, hogy azok számának gyarapítása urdelyen fölülte kívánatos lenne, a dévai realiskola mellett felállítandó internatus támogatását sürgette, mit a miniszter meg is ígért. Szathmáry beszédét élénk figyelemmel hallgatták. Hosszas beszédet mondott Hermann Ottó, ki nem annyira a tárggyal, mint azzal foglalkozott, hogy a személye ellen minap polemizált szónokoknak válaszoljatott

s a vallásérkölesről mondott szavait értelmezte. A férfitanítóképezdek igen hivatott szószólóra akadtak ugyancsak Sza thmáry Györgyben, ki behatón fejtegette a dotatió gyarapításának szükségét. E tétel élénkebb vitát idézett elő, melyben részt vettek Lukács László előadó Komlóssy Ferenc, Helfy Ignác s maga a miniszter, ki a legnagyobb előzékenységget tanusított e kérdésben.

A népvélelési szükségletre felvett egy millió forint megzavazása nem képezte ellenvetés tárgyát, de maga a tárgy elég hálásnak mutatkozott, hogy a felszólalások egész sorát idézze fel Sokkal kisebb érdekű kérdéshez szolt hozzá Apponyi Albert gróf, kifogásolva, hogy a „Néptanítók Lapja“, mely állami segelyezésben részesül, politikai partizogalatokat is tejesit. Trefort min. sietett a grófit megnyugtatni, hogy ezt maga sem helyesli. A legmelegebb emberszeret sugalta beszédet mondott Bene Imre a siketnémák érdekében, kérve a siketnéma intézetek szaporítását.

Trefort min. nyomban kijelenté, hogy e szerencsétlenek sorsa régóta gondoskodásnak tárgyát képezi s a körülményekhez képest intézkedni is fog.

A részletes tárgyalást holnap folytatja s remélhetőleg be is fejezi a ház. Azután az igazságügy budget tárgyalására kerül a sor.

A depr. „jogász kör.“

Sokszor hallottam, többektől hallottam, „divatos mániának“ nevezni korunk ama törekvést, mely az egyetiek, szakkörök alkotásában nyilvánul. Ismételtlen hangoztatott ez többek által, midőn a múlt év elején néhányunknak jó indulatu fázadozásai folytán a „debreczeni jogász kör“ megalakult.

Nem mélyedek az egylet jogosultságának indokolásába, nem vazolom azokat az előnyöket, hasznokat, melyek azokból az egyesekre, általában magára a társadalomra hárulnak, annál is inkább, mert nem ez alapon emeltetett ellenző szót, hanem mivel a jogász kör megalakítása időszerűnek, szükségesnek nem tartott.

Ezt kívánom pár megjegyzéssel kísérni, most midőn a debreczeni jogász kör múlt évi működését szándéksom az érdeklődők tudomására hozni.

Már a törvényhozás átlátta azt, hogy a „jogászság“, társadalmunk eme tekintélyes eleme — sem feladatát meg nem oldhatja, sem céljának meg nem felelhet, s a közügyekre szükséges jótékony befolyást nem gyakorolhat, ha a szétszórtan működő egyesek között összetartandóság nem létesítettik.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája. HOLTOMIGLAN.

Regény.
Irtá: Vártesi Arnold.
(Folytatás.)

— Becsülöm önnek nyíltságát, — viszonoztam. Magam is így vélekedtem. S miután nem akarom önt oly ígéretekre kényszeríteni, melyekről előre látható, hogy meg nem tartja azokat, én kigondoltam e perczen egy módot, mely által ígéréteinek megtartása felől biztosítva lehetünk.

— Mi az?
— Engedje meg, — viszonoztam — kitérőleg, — hogy önnek előbb e mondjam föltételeink második részét. Ön ötezer forintot kívánt most; meglehet, hogy a jövő héten újra ötezeret tetszik önnek kívánni; mi nem szeretjük az apró részleteket s egyszer mindenkorra huszonöt ezer forintot.
Bámulva nézett reám, fölugrott székéről. Oly váratlanul, s t az, a mit mondtam, hogy alig hihette.

bertől. Talán éppen nyílt föllépése, mely első pillanatban keserű csapásnak látszott reánk oozva, fog nyújtani módot, hogy végkép megszabaduljunk tőle.

Ezzel elhagytam Halmayt
Az előszobában egy hórihorgos magas fiézköt találtam liberiába öltözve. Ah, Halmay egész urisan lép fel. A fiézkő meghajtottta magát előttem, s rá ismertem azonnal. Hiszen ez az alvéghi koresmáros naplopó öcsése, az exorbélylegény.

— Hát te hogy kerültél ide? — kérdelem a fiézköt.

— Halmay ur ő nagysága komornyikja vagyok, — viszonozta a legény önelégült büszkeséggel; a komornyik szót jól megnyomva, nehogy közönséges inasnak képzeljem.

Végig néztem rajta, Szemei pislogtak s kissé tántorogni látszott, miatt az ajtót ki nyitotta s rendkívüli nyájassággal kiáltá utánam:
— Kezét esókolom nagyságodnak.

XIII.
A z a l k u.

Mihelyt visszatértem Etelkához, elmondtam neki Halmayval tartott beszélgetésemet; elmondtam neki, hogy e percztől kezdve midőn férje megszűnt bujdosó lenni, s újra megjelent a társaságban, reá nézve azon lehatóság állt be, hogy e gyűlölt férfitől végkép megszabadulhat, leteheti a nevet, melyet csak megvetéssel hordoz s lerázhajja a lánczokat, melyek még vállaira nehezülnek.
Mereven nézett reám, szemei kigyultak mint két lobogó láng s arca vérpirossá lett homloka tetejéig. Az első pillanatban nem látszott megérteni engem, a második pillanatban már nagyon jól megértett.

— Katholika vagyok, — szolt megragadva kezemet s lángoló fejét szilajon hátravetve, úgy, hogy hajfűrjei ziláltan omlottak alá, — a mi vallásunk szerint a házasság elválaszthatlan.

Sohasem volt kedvem proselytákat csinálni, s nem szeretem, ha valaki vallását változtatja. Egy szót sem szoltam Etelka szavaira s megdöböntem a gondolat fölött, melyet benne ébresztettem. Önkénytelen tettem azt; elismerem, hogy buzgalmam, melylyel szegény Etelka boldogtalan sorsán változtatni akartam, tulságra ragadt.

Ez oly állapot volt, melybe nekem nem lehetett mitem tanácsolni. Levelet akartam írni Müller Bélának, s tudósítani őt mindenről; de ezt is abbahagytam, nem irtam s levettetem kezemet az egész dologról. Banni kezdtem, a mit eddig mondtam és cselekedtem s elhatároztam addig egy lépést sem tenni, mig Etelka határozottan nem kívánja, Etelka szobájába zárkózott és az egész nap nem ebédelt, nem vacsorált, mit sem evett. Rokonom az öreg asszonyság kétségbe volt esve, s nem bírta elképzelni, mi baja Etelkának.

— Mit beszélt maga neki? — szolt reám támadva. — Mivel busította úgy el? A maú hozta ide magát, hogy az én kedves Etelkám elszomorítsa.

Most már legalább engem akart volna magánál tartani a jó asszonyság. Nem maradtam.

— Hát magának mi baja? — szolt duzogva. — Maga is busulni akar? Patvar vigye a busulásokat, engem is elszomorítanak s elrontják egészen az ebédemet.

Nem tehettem róla, ha elrontom is a jó asszony ebédjét e pillanatban nem birtam maradni. Visszasiettem a vendég fogadóba

hol szálva valék s heves izgatottsággal rohantam szobámba. Csendes nyugalmam ifjuság után most kezdem élni öregkoromban a lelki zaklatások s izgatások korszakát. Bizony nem valami kellemes állapot.

Szobámba zárkózva töltöttem el az egész délutánt Gyötrelmesebb napom alig volt valaha.

Másnap sem mentem ki sehova, hová mentem volna és mit kerestem volna most az emberek közt? Kimondhatlan aggódo és izgatott állapotban valék.

Délfelé egy eseléd jött Etelkától. Magához hivatot Halmayné, s kért, hogy mindenesetre eljöjek; beszélni óhajtot velem.

Rendkívül sápadtnak találtam őt, s oly bágyadt s kimerült volt, hogy első pillanatra láthatam, hogy az egész éjet ében töltötte kinos lelki küzdelmek közt.

Megesókoltam kezét, néma tisztelettel viseltettem fájdalma iránt.

Ajka reszeketett miattal halkán kiejtette e néhány szót:
— Irjon ön Bélának En mindenre kész vagyok, ami őt boldoggá teheti.

S kezébe rejtve arcját sirt.
Néhány perczig vártam, nem kíván e még valamit szólni. Nem szolt, csak egyre sirt. Föllkeltem székemről, s némán eltávoztam.

Kívánsága szerint cselekedtem s irtam azonnal Müller Bélának.

Rohanva jött az ifju Pestre. A négy szép szüke csaknem halálíg kifáradva maradt el az utban; lovakat váltott Béla s sebes vágatva jött tovább. Mikor meg nem is gondoltuk, már itt volt.

(Folyt. köv.)

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

frt. 60 kr.

Lipót Lisztyáros.

66. szám.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Lajos uraknál.

Enek a szükségérzetnek hatása alatt jött létre az 1874. évi 34. t. cz., mely a hazai jogszakság egy részét, a gyakorló ügyvédek testületileg szervezi.

Ezen törvényhozási alkotás akkor idegenkedéssel, más részről kétes helyesléssel fogadtattott; népszerűvé bizony maig sem vált, aztán meg nem is sokat segített helyzetünkön. Ott vagyunk most is, a hol voltunk. Panasz itt, panasz ott, panasz mindenütt. Tekintélyünk, befolyásunk nem emelkedett, sőt mindinkább inkább száll. Nem hogy az összetartozandóság érzete növekedett volna bennünk, sőt még a kik egy városban vagyunk is, alig ismerjük egymást. Jogászai öntudat, erőteljes közszellem, mind csak teljesülni vágyó jámbor óhajtasok.

De nem egyedül a törvény hibázhatatlan, önmagunkban, főleg ama felfogásban gyöke reedik ennek oka, hogy az ügyvédi kamara csupán közgazgatási szerv, melynek keretében nem illeszhetők egyesületi törekvések.

A hovatovább tarthatatlanná váló helyzetet a főváros ügyvédi kamara, ügyvéd-egylet alkotásával segített, s ezen egylet alig néhány évi fenállása bizonyoságot tett arról, miszerint nem az ügyvédi kamarával, hanem a mellett szervezett egyletek által munkálhatják elő javunkat, mely egyesületek egyfelől a szakszerű tovább képzés iskolái, másfelől egyedül képesek a szükséges közszellem felelősségére, s jótékony működésben tartására.

Másik akadályt jelezhető az ügyvédi kamara ily célra használásának, hogy az csupán a jogszakság egy részét, a gyakorló ügyvédek öleli, ölelheti keretében, kizárva a jogszakság másik tekintélyes részét, a bírói és köztestületi kárt, a kik pedig szintén azon hű vallás papjai.

Mellőzve azt, hogy általában az összes jogszakságnak érdeke meennyire összhangzó, hogy csupán az önképzés tekintetéből is minő áldásos a hazai jogszakság ezen szétfűtő eleminek egyleti szervezése: csupán azon mindennapi szempontból is szükségesnek látom azt, mivel ez vezet minket egymásra utaltakat a kölcsönös megismerésre és méltánylásra; pedig ugyan hogyan és kitől várhatunk becsülést és tiszteletet, ha magunk sem adjuk azt meg egymásnak?

Ezek voltak azok a szempontok, melyek a debreczeni jogszakságot a jogszakság alakítására serkentették, ezen szempontok teljesen elegendők annak fenntartására.

Ezek előrebocsátásával áttértek a kör mult évi működésének vizolására, azt hiszem e tekintetben leghitelesebb leend az elnök évi jelentésének kivonatossá közzététele, mely f. hó 11-én tartott rendes közgyűlésen felolvastattott.

Az évi jelentés ide vonatkozó része így hangzik:

„Az elmúlt év az alakulás, a szervezkedés, első éve volt. Körünk tagjainak beiratkozott 1 alapító, 118 rendes és 29 kül tag. Tartatott 1 rendes, egy rendkívüli közgyűlés és 16 választmányi ülés. Az ülésezések állandó tárgyát az alakulással, szervezkedéssel járó, abból folyó ügyek képezik.

Az alakulással, szervezkedéssel való elfoglaltság volt okozója annak, hogy körünk egyik fő feladata, a szakszerű továbbképzés, a hivatásunkat, életpályánkat tevő tudomány mezején, ez összjöveteleink által nem munkálthatott.

Alapszabályaink csak a mult év végéig hagytak jóvá fenőbbséggel; hiányzott tehát az alap működésének alapja; nem volt ügyrendünk; hiányzott a forma, melynek határait között a szakszerű tevékenység mozgatható volna.

Most már jóvá hagyvák alapszabályaink; egyesületi jogi lényévé vált; az alapszabályokra alapítottan elkészült ügyrendünk — mely a t. közgyűlésnek ezennel bemutatatik — mely által egy belgazgatásunk, mint tudományos irányú tevékenységünk szabályozást nyerve, birtokában vagyunk mindazon feltételeknek, melyekkel a jóakarát és buzgalom szövetéses kíséretében — nagy céljainkat sikeresen munkálhatjuk.

Ez az, mi általánosságban körünk egy évi működéséről jelezhető. Az egyes intézkedések közül kiemelhetők:

A debreczeni ügyvédi kamarával való szövetkezésnek a kamara és a kör számára szükséges helyiség együttes bérlésére vonatkozóan, mely körünknek gazdasági tekintetben rendkívül előnyös azért, mert aránylag olcsó áron, minden jogosult igénynek megfelelő helyiséghez juttatá körünket; továbbá a díszes kuglizó felállítására, berendezése, mely egy részről jövedelmi forrásul szolgál, más részről biztosítja a kör tagok minél gyakorlabb összjövetelet, az ilyesminek nem kedvező nyári hónapokban, ez által a közszellem fejlődését.

Jól esik kijelenteni, hogy az elmúlt év igazolá, az ehhez kötött várakozást; kuglizóknak látogatott volt, és a sok kiadásokat igénylő beruházások dacára, jövedelmot is hozott.

Ezenkívül egyesületünk egyik feladatát képezvén a kör tagok érdekeinek támogatása, az igazgató választmány ezen kötelességének is igyekezett az elmúlt év folyamán megfelelni, azáltal, hogy a helybeli városi tisztújítás alkalmával, a tisztai állomásokra pályázó körtagokat erkölcsi támogatásban részesítette.

A mi körünk vagyoni állapotát illeti, erről a számvizsgálók és igazgató választ-

mány által átvizsgált számadások alapján következő jelentés.

Volt ez év bevétel:

1. A volt ügyvéd egylettől átvéve: a. 1010 frt. 50 kr., mely összeg segély alapezimen elkülönítve, Simonffy Samuel kir. tanácsos kör tag felügyelete alatt takarékpénztárral gyűmölösztetik.

b. Ugyancsak a volt ügyvéd-egylettől átvételt két betéti könyvön összesen 1543 frt. 70 kr.

2. Tagsági illetékből befolyt	473 frt. 40 kr.
Volt az összes bevétel	2016 „ 70 „
Az összes kiadás tett	1943 „ 98 „
Pénztári maradvány	72 „ 92 „
Kint maradt tags. díjakban	270 „ 92 „
Lesz a rendelkezési alap	342 „ 92 „
3. A kuglizóból befolyt	807 „ 05 „
Kiadás	753 „ 64 „
Maradvány	53 „ 51 „
A két pénztár eredménye	396 „ 43 „

Az évi kiadások ily nagy mérvűt a szervezkedéssel járó beruházások, rendkívüli kiadások teszik indokoltá, azok mind oly tárgyak beszerzésére fordítottak, melyek körünk fenállására nélkülözhetlenek, huzamosabb használatnál. Az azonban mindenestre megnyugtató, hogy a szervezkedés ily mérvű rendkívüli kiadásával szemben is a pénztár állapota kedvező.

Átvételt továbbá az ügyvédi kamarától, a volt ügyvéd egylet könyvtára, mely is a kör által megrendelt politikai és szaklapokkal együtt a kör tagok használatára bocsátottat.

Végül sajnos kötelességet teljesítve jelentem, miszerint tagtársaink közül harmat, Vársárhelyi Antal, László Alajos rendes, és Szerdahelyi János kir. közjegyző kül tagot, az év folyamán elhalálozás folytán elvesztettük.

Ennyiből áll körünk ez első évének története, mely ha nem is gazdag eseményekben, de jól esően constatalhatjuk abból körünk életképességét.

Az évi jelentés tudomásul vétele, a kötelességet megállapítása után következett a tisztújítás, mely közfelkiáltással ment végbe.

Elnök lett Tóth Antal. elnökök Tóby István, titkár Dr. Pápay Imre, pénztárnok Kovács József, korgazda Kálmánchey Mór. Választmányi tagok Simonffy Samuel, Kovács Sándor, Beke Mihály, Simonffy Antal, Ferenczi Aladár, Dr. Kola János, Dr. Kalmény Mór, Dr. Scheer Benő, Szilágyi Károly és Takács Ferencz.

Ime! Körünk ez évi működése hozzájárult mindazon feltételekhez, melyeknek birtokában a jó akarat és buzgalom szövetéses kíséretében nagy céljainkat sikeresen munkálhatjuk.

Meg vagyok győződve, hogy Debreczen és vidékének tekintélyes jogszaksága nem fog megállni a fele uton, s életre való körünk már az év folyamán minden tekintetben virágzásnak mindul.

Dr. Pápay
titkár.

Jelentése

a debreczeni „status-quo“ izr. hitközség előjáróságának az 1884. évről.

Midőn 1883-ban január hó 6-án a hitközség tanácstermében hitközségünk előjáróivá megválasztattunk, szeretett hitközségünk ezen legmegtisztelőbb ajándékát azon igérettel fogadtuk el, hogy munkásságunk által a hitközségi ügyeket figyelemmel kísérő tagtársaink meglegedését és érdemleges méltanyulását vívjuk ki.

Egy éve, hogy szeretett hitközségünk élén állunk. Igaz ugyan, hogy nem nagy idő egy év, még az egyéne nézve sem, főképen ha ez életének azon részét képezi, melyben képességeinek kifejtésére és teterejének megpróbálására leginkább van hivatva, és hogy a hitközségi életben ennyi rövid idő alatt a kitűzött cél csak is részben közelíthető meg, mindazonáltal, úgy tartjuk, hogy nem járhat haszon nélkül, ha a közgazgatási év leforgása után legalább nagyobb vonásokban jelezni kívánjuk azon elveket, melyek a tisztelt alulírt előjáróságot ezen rövid idő alatt a hitközség vezetésében vezérelték. s ha egyes pontokban odamutattunk azon munkásságra, melyet a lefolyt év alatt valóságosan kifejtettünk.

Programunkban részletesen kifejtettük az előjáróság magasztos feladatát, s azon működési kört, melyben szeretett hitközségünknek szolgálni kívánunk. E programhoz hívek maradtunk mindaddig, s hívek fogunk maradni jövőben is. Abban hangsúlyoztuk, hogy tettünknek rugója, csak az öntudatos tetterő leend, hogy igyekeznünk fogunk megszerü intézkedések által a helyzetnek megfelelni, hogy a hitközség belbékéjének fenntartására, az egyetértés és összetartás megszlárdítására, a magyarosítás fejlesztésére, a hitközségi intézetek és intézmények célirányos állapotban való fontartására, a hazafias és vallásos szellemnek a hitközségben való fölélesztésére, a hitközség szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítására, a költségek apasztására és a jövedelmek emelésére fogunk törekedni.

A közpálya emberének életében a legszébb pillanatok közé tartozik, midőn az egyén gyenge szavával beszámolhat sáfarkodásáról, s feltárhata a jövőben követendő eljárását, hogy kinyerve választóinak méltanyulását a multért, megizmosult erővel indulhasson a folyton megújuló küzdelemben.

Mindenekelőtt erkölcsi kötelességünknek ismételjük a lefolyt évben kifejtett munkásságunknak eredményét hiven tolmácsolni. Munkánk legfőbb mozzanatait fogjuk először sorolni, melyeknek láncolatából világosan kitűnik, hogy a lefolyt közgazgatási év mind dig újabb és újabb munkát szabott elénk, melyek letárgyalása magában véve is elég lett volna arra, hogy az előjáróság egész munkaserejét igénybe vegye; — és így tisztelt tagtársaink meggyőződhetnek arról, hogy midőn a hitközségi ügyek intézését kezünkbe vettük, sohasem kerestünk pillanatnyi sikereket, vagy külső csillogást, és hogy soha nem haboztunk kötelességünk teljesítésében; hanem igyekeztünk, a meennyire csak lehetett, a ráunk bízott ügyeket hűségesen s lelkiismeretesen keresztül vinni. Kezdetből fogva tisztában voltunk aziránt, — és saját tapasztalásunk is ama meggyőződést szülte és gyökerezett meg bennünk, — hogy hitközségünk fenállását csak úgy biztosíthatjuk meg, ha a következő hármas cél lebeg az előjáróság lelki szeméi előtt: Rendezni a hitközség megintott pénzügyeit; továbbfejlesztetni a vallástörvény gyakorlásához megkívántató vallásos istentisztelet, humánus képző és jótékony intézményeket és intézeteket; és — hogy a serdülő nemzedék ősi szent vallásunknak megtartsák, s annak ismeretére vezetessék — oly vállaltatásról gondoskodni, mely alkalommal gyermekeink — a hazafias magyar szellem világlóása mellett — vallásos életmódra serkentessenek; mert műveltség, vallásosság nélkül, felvilágosodottság, jámborság és istenfellemler alapított embérszeretét nélkül, s anélkül, hogy lelkesedni tudnánk ősi szent hitünk fenntartásáért: csak oly emberekké alakosnyitanának a bennünket, kik nem tudják micsodák és mitévők legyenek.

Ez a hármas cél lebegett mindig szemünk előtt a mult évben, ez fog lebegni szemünk előtt a jövőben is. Ezzelük is mindjárt elejétől kezdve a nagy feladat súlyát, de még sem riadtunk attól vissza; mert tudtuk, hogy tisztelt tagtársaink — törekvéseink őszinteséget méltatva — elnökök lesznek tehetségsink és erőnk csekélysége iránt. Lássuk tehát, hogy feleltünk meg e feladatnak a mult évben, hogy tisztelt tagtársaink következtetését vonhassanak abból arra, miképen leszünk képesek ezen feladatnak megfelelni a jövőben is.

Pénzügyi viszonyainkra vonatkozólag a megnyugvás érzetével jelezhetjük, hogy a lefolyt évre megszavazott költségvetés tanúsága szerint, hitközségi háztartásunk kedvezően alakult, s hogy a rendes kiadások, a rendes bevételekben találtak fedezetüket. Ezzel összefüggőleg constataljuk, hogy a takarékoság terén elmentünk azon határig, a melyen találni nem lehetett; mert a kiadások fedezésére költségvetésileg meghatározott bevételekből még 280 frt. váltóbeli és 500 forintba rugó régi számlabeli tartozásokat leírtunk, a templom-épületen eszközölt javításokra és igazításokra és a csatorna építésére körülbelül 300 forintot fordítottunk, és hogy a zárszámla még egy 445 frt. 69 krt tevő pénztár maradványt mutat fel, a mint ezt a lefolyt évről szóló zár- és mérleg-számla, melyeket ezennel előterjesztmi szerencsések vagyunk, igazolják. Ezzel kapcsolatban jelentjük, hogy kiterjesztettük gondoskodásunkat a gabella jövedelmére is, mely tudvalevőleg hitközségi háztartásunk egyik főbiztosítékát képezi, mely az idén tetemesen emelkedett: jövedelmezett 7904 forint 62 krajczárt.*) E helyen felemlítendőnek tartjuk azt is, hogy a hitközség és a helybeli mézáróstársulat között szerződés létesült, melynek fogva a husmért társulati tagok kötelezték magukat arra, hogy háromévi időtartamra, azaz 1885. január 1-jétől, 1888. évi január 1-ig a helybeli status-quo izr. hitközségi tagokat állatorvosilag megvizsgált, jónak és egészségesnek talált, friss, és mindenkor elegendő mennyiségű kóser marhahússal ellátandják és pedig azon árban, mely az illető mézáróstársulati tagok által a piac utcai mézárószekek számára időközönként a városi hatóságnál bejelentetik, és hogy a szerződő mézáróstársulati tagok minden levagott, kósernek talált szarvasmarha után a hitközség pénztárába három forintot fizetni tartoznak.

Örömről szolgál e helyen regisztrálni, hogy a kezelő, pénzügyi, tanügyi, behajtó, adókövető, felszólamlási, építészeti, számvizsgáló és többi bizottságok, az egyház-gondnok urak, és egyáltalában a tiszteletbeli hivatalnok urak a rájuk bízott ügyeket esüggedenlen erővel rendezték, és hogy a hitközség konzolidálása érdekében sokat fáradoztak, a miért is irántuk az elismerés adóját ezennel leróvjuk.

Hitközségi intézeteinkre vonatkozólag megjegyezhetjük, hogy gondoskodásunkat a vallástörvény gyakorlásához megkívántató intézmények és intézetek fenntartására és előmozdítására irányoztuk. — Törekvéseink ösztön rugója mindig az volt, hogy intézeteink oly módon legyenek szervezve, hogy azokban a hazafias és vallásos szellem uralkodjék.

Ezzel összefüggésben jelentjük, hogy a jótékonyaság oltárán tölünk telhetőleg áldoztunk, mert szegények közt kiosztottunk 146 frt 01 krt; hazafias nemes ezélokra fordítottunk 112 frt 50 krt, és szegény hitsorsaink közt kiosztottunk 1755 kilogram pázska lisztet.

*) A gabella tavaly 7471 frt. 93 krt. jövedelmezett.

A fizetéses hivatalnokok, és szolgákra vonatkozólag örömről szolgál jelenteni, hogy azok, pontosság, a hivatalos teendőik lelkiismeretes teljesítése és szelplőtlen becsületesség által teljes meglegedésünket kiérdemlik.

De ha a legnagyobb sulyt is fektettük a költségvetés egyensúlyának helyreállítására; ha szenteltünk is különös tevékenységet ama fontos feladatoknak, melyek hitközségi intézményeink fenntarthatóságát és előmozdítását lehetővé tették; ha iparkodtunk is a korszellemmel való haladás érzetét ébresztetni és erősíteni lelkünkben: azért távol legyen tőlünk azt állítani, hogy már eljuttottunk a boldogság kitűzött céljához; mert a hitközségi életben megpihenés nincsen; amint egy célt elértünk, elöttünk áll a másik. Nem szabad meglegednünk az elért eredményekkel s a fejlesztés munkájában egyáltalán nem szabad megállapodnunk: a jobb utáni törekvés soha véget nem ér. Hogy tisztelt tagtársaink tisztán az igazság szemüvegén nézhessék meg hitközségi állapotainkat, ki keil emelnünk, hogy nem zárkozhatunk el annak a tudata elől, hogy az iskola és a fűdoház ügyében nagyon hátravagyunk maradván más hitközségekhez képest; és törekednünk kellene, hogy más nevezetes hitközségekkel a miénk egy színvonalra emelkedjék. Pedig tény, hogy az iskola és a fűdoház a hitközség legfontosabb intézményei közé tartoznak, melyek a halasztást és késedelmet meg-boszulják rajtuk.

Fájlaljuk, hogy nálunk nagyon terjed az ilyféle közhasznú intézetek meghonosítása iránti közönyösség és részvétlenség. Ezen szent intézetek létesítésére szükségeltetik: áldozatkészség és a szent ügyért való benső lelkesülés. Csak hozzá kellene kezdenünk a dologhoz! A példa tüze meggyulatszán a kedélyeket és utazásra ösztönözne! Adja isten, hogy e szent intézetek létrejövetele iránt táplált reményeink mentül előbb megvalósíthatassanak!

Áttérve hittanítási ügyeinkre örömről jelezhetjük, hogy a vallásos és erkölcsi élet ébresztésére irányuló gondoskodásunknál fogva kellőleg intézkedhettünk, hogy a városban létező különböző elemi fiu- és leányiskolába járó hitközségünkbeli tanítványok a rendes tanítás végleges befejezése után az általunk fenntartott vallásosodásban a hazafias szellem világlóása mellett a hit- és erkölcsstanban, magyar tannyelven, alaposan taníttassanak. A középtanodákba járó ifjúságnak a vallásban háborítlanul és mentül célirányosabban oktattassék arról gondoskodtunk, hogy a hitközségünkbeli tanulók a mi tanhelyiségeinkben a lelkesz ur és a tanügyi bizottság ellenőrzése mellett a hit- és erkölcsstanban törvényszerűen és alaposan oktattassanak.

Az ügykezelésre vonatkozólag jelentjük, hogy az elnökség által 792 ügydarab elintéztetett, és hogy a lefolyt éven át 16 képviselőtestületi, 14 előjárósági és 38 bizottsági ülés megtartott.

A népesedési mozgalmakra vonatkozó hiteles adatok a következők: született 122; és pedig 63 fiu és 59 leány; házasságkötés volt 21; meghalt 64, és pedig 40 férfi, és 24 nőszemély.

Egyidejűleg jelentjük, hogy a lefolyt évben 15 új hitközségi tag a hitközség kötelékébe felvétel.

Ezekben kívántuk évi jelentésünket tisztelt tagtársainknak megtenni. Es most, midőn jelentésünk már is hosszúra nyúlt, bátorodunk végezetül még azon óhajtasunknak adni kitéjezt: hogy valamint hitközségünk fenállása óta csak egy ezél lebegett elöttünk, t. i. hogy intézetünk fejlesztése és fölélesztése által edes hazánkért és szent vallásunkért éljünk és lelkesüljünk, úgy legyen a jövőben is jeiszavunk: A hazát a minden előtt! Szent vallásunk iránti buzgóság és a testvéri szeretet hassa át kebleinket, s egyesült erővel törekedjünk célunkat megközelíteni.

Jelentésünket bárván bíráló tagtársainktól ép oly jóindulatu méltanyosságot kértünk, mint a mily buzgón fáradoztunk hitközségi ügyeink előmozdításán.

Debreczen, január hó.
A debreczeni status-quo izraelita hitközségi előjáróság nevében:

Jegyzette:
Lippe, hitközségi titkár.
Drucker Mór, elnök.

Napi hírek

— Városi közgyűlés. 1885. január 29-én csütörtökön délelőtt 9 órakor, a városháza nagytermében bizottsági közgyűlés tartatik. Targyak: 1. Polgármesteri jelentés. 2. Ministeri rendelet, mely szerint a 256/1884 sz. közgyűlési határozat, melylyel a kir. ügyészség és vizsgáló bíróság részére kibérelt helyiségek bérösszege pótlásul 500 frt évi segély szavazott meg — jóváhagyatik. 3. Ugyanaz az 1885. évi lősszezárasra vonatkozólag. 4. Ugyanaz a gyámpénztárban hevevő készpénzek mimódon leendő elhelyezése tárgyában. 5. Az arvaszék felvétele jelentése az arvaüggyről. 6. A tisztai főügyész felévi jelentése a perek állásáról. 7. Tanácsai előterjesztés a loavató bizottság megalakítása iránt. 8. Ugyanaz még egy harmadik m. kir. honvédelmi zászlóaljnak városunkban leendő elhelyezése tárgyában. 9. Ugyanaz a városgazdai 1881. évi számadásra vonatkozólag számadók felmentése végett. 11. Ugyanaz a Piribauer

Alajos reálte-
léának foly-
lasági bizot-
obágyon eg-
12. Lemondé-
orvosi állás-
13. A köz-
ügyész hely-
a spanyolors-
jutottak rés-
jelentés a l-
tett észrevé-
16. Ugyanaz
iparágakra
deleket meg-
dégő, korcs-
kodásról, c)
ledszerző e)
iparról, e)
vagy bérsz-
kérvények.
Debreczen,
nácós, pol-
— A
tegnap este
kegyeletes
alapítója T
pitványból
talmat kap-
tag. Ez a
czeni Káro-
todéves ká-
krt., s ra-
pénztárából
kaptak jut-
előneléséb-
Balogh Fe-
folytan em-
neve felol-
jegyző em-
kántus az
partfogója-
— A
következő
hálné De-
frt.; N. N.
tónó 50 kr.
gyűjtést r-
eredménye-
— A
fogják és
500 frt, a
720-ra, a
sodik oszt-
— T
jegyző Ha-
a lakrés-
ból tegnap
tettes ál-
kupakos v-
kupakkal,
toit Sz. J.
fajta rég-
dig szegél-
házi pipa-
vezet, a
—
nácis elha-
február h-
deglőben,
tisztelt f-
f e l d J
szíves ké-
bal fénye-
—
ur, a vár-
másra a
Szathmá-
Rác Ján-
esküt a
ték. Ke-
be: 1-50
rületbe
Boránd
—
regzsász
Hiriap-
regzsász
értesül-
elvált ne-
kossági
már ko-
Guthy n-
kedett n-
d e n k
hírű nót-
regzsász
az eddigi
zító ad-
hó 16-á-
elnök s-
ba men-
ellen in-
röktön
a kocsi
A szak-
tenui.
látszik
egyedü-
kérte, h-
háziné
olvasot-
vés dön-
golyó s-
dott s
Veres
kaptá-
Papház-
s a ko-
Figyelo-
gyilkos-
mellé d-
gálatot
hogy

